

i lovudkastet. Da sontringen statsadvokatsager/politisager ved tidligere lovrevisioner er afskaffet i kapitlerne om anholdelse og varetægtsfængsling, og da sontringen ikke findes i reglerne om andre straffeprocessuelle tvangsindgreb, vil de bestemmelser i særlovgivningen, som hjemler adgang til ransagning m.v. efter reglerne for statsadvokatsager i politisager, i det hele kunne ophæves.

Udvalget har overvejet, om det **kvalificerede** kriminalitetskrav kunne skærpes til et strafferammekrav om fængsel i 1 år og 6 måneder, hvilket ville svare til reglen i retsplejelovens § 762, stk. 1, om varetægtsfængsling og til udvalgets forslag i betænkning 1104/1987 om kriminalitetskrav for legemsundersøgelse af en sigtet. En sådan stramning ville imidlertid indebære en uheldig begrænsning af politiets efterforskningsmuligheder. Eksempelvis er der i sager om spirituskørsel, hvor strafferammen i færdselslovens § 117 er fængsel i indtil 1 år, jævnligt behov for at foretage rutinemæssige ransagninger for at få oplysning om, hvorvidt sigtede kan have drukket efter kørslen, uden at der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen kan findes ved den konkrete ransagning.

3.1.2. Indikationskrav.

Som nævnt ovenfor i afsnit 3.1.1. er der i den gældende retsplejelov sket en sammenkobling mellem indikationskrav og kriminalitetskrav, således at der i statsadvokatsager ikke er noget udtrykkeligt indikationskrav, medens der i andre sager, d.v.s. politisager, er opstillet et ret snævert indikationskrav. Denne sammenkobling ønsker udvalget principielt fastholdt.

Udvalget foreslår dog, at der vedrørende indikationsspørgsmålet - ligesom ved kriminalitetskravet - i loven opstilles en grundbetingelse, der skal være opfyldt ved enhver ransagning. Udvalget foreslår derfor, at det i retsplejeloven fastsættes, at ransagning mod en mistænkt kun må finde sted, hvis det er af væsentlig betydning for efterforskningen. Denne grundbetingelse, der svarer til

indikationskravet ved legemsbesigtigelse ifølge udvalgets forslag i betænkning 1104/1987, må antages at være i overensstemmelse med, hvad der allerede i dag uden udtrykkelig lovhjemmel er gældende ret.

Ved de mere byrdefulde legemsindgreb (legemsundersøgelser) foreslår udvalget i betænkning 1104/1987 indikationskravet skærpet til "afgørende betydning". Herved forstås, at indgrebet kun kan foretages, hvor det ikke på anden måde er muligt at fremskaffe de pågældende oplysninger, eller hvor fremskaffelse på anden måde end ved indgrebet vil være forbundet med uforholdsmæssigt besvær.

Udvalget har overvejet en tilsvarende trindeling vedrørende ransagninger, således at grundbetingelsen skulle gælde for de mindst byrdefulde ransagninger ("kategori 2", jf. side 51), medens indikationskravet ved de mere byrdefulde ransagninger ("kategori 1") skærpes til "afgørende betydning". Udvalget kan imidlertid ikke anbefale en sådan skærpelse, der også ville udgøre en stramning af reglerne i forhold til gældende ret. Den ville indebære, at ransagning af husrum og papirer m.v. kun måtte foretages, hvor efterforskning ikke kunne ske på anden måde uden at være uforholdsmæssigt besværlig. Herved ville politiets opklaringsmuligheder blive forringet på uheldig måde. Hertil kommer, at legemsundersøgelser, som er de mest intensive legemsindgreb, formentlig opleves som mere byrdefulde - og i praksis i hvert fald er langt mere ualmindelige - end ransagninger af husrum, papirer m.v. Det er derfor naturligt, at indikationskravet er strengere ved legemsundersøgelser end ved ransagning, også af "kategori 1".

Udvalget er herefter i lovudkastets § 794 blevet stående ved en udformning af indikationskravet, der indebærer, at der - udover ovennævnte grundbetingelse - ved ransagninger af "kategori 1" stilles krav om, enten at kriminaliteten er af en sådan art, at der er frihedsstraf i strafferammen, eller at der er "bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen".

Sidstnævnte indikationskrav, der svarer til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 794, nr. 2, indebærer, at der skal være en konkret begrundet antagelse om, at ransagningen vil resultere i fundet af beviser eller genstande, der kan beslaglægges.

3.1.3. Mistankekrav.

Retsplejelovens § 794 præciserer ikke kravet om mistankens styrke, men taler blot om, at ransagningen rettes mod en sigtet. I praksis foretages der imidlertid en vis vurdering af, om sigtelsen er tilstrækkeligt underbygget, jf. således U 1965.410 H.

Det er udvalgets opfattelse, at niveauet for mistankekravet bør fastlægges i loven. Udvalget foreslår i lovudkastets § 794, at der stilles krav om, at den pågældende "med rimelig grund er mistænkt". Dette niveau svarer til retsplejelovens § 755, stk. 1, om anholdelse og til det mistankekrav, som udvalget i betænkning 1104/1987 foreslår ved legemsbesigtigelser.

I praksis foretager politiet ikke sjældent ransagninger i tilfælde, hvor dette ikke er påkrævet af hensyn til efterforskningen af den konkrete påsigtede lovovertrædelse, men hvor der er en vis mistanke om, at den pågældende kan have gjort sig skyldig i andre lovovertrædelser, som vil kunne afsløres under en ransagning. Når en person f.eks. tages på fersk gerning under et indbrudstyveri, er det af hensyn til opklaringen af dette tyveri uforment at foretage ransagning af den pågældendes hjem. Alligevel vil man i mange tilfælde foretage ransagning af hjemmet i forbindelse med løsladelsen, hvorved der kan findes koster hidrørende fra andre tyverier.

Denne praksis bør efter udvalgets opfattelse opretholdes. Det foreslåede mistankekrav vil fastsætte en rimelig afgrænsning af, i hvilke tilfælde en sådan "hjemfølgelsesransagning" bør foretages. Det bør ske i tilfælde, hvor